

Dr. ALENKA POLAK:
SODELOVALNO UČENJE

predavanje za učitelje

ŠIPK – Študentski inovativni projekti za družbeno korist

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

Različne kulture na pedagoškem področju (Hargreaves, 1992, 1997...)

SODELOVALNO UČENJE - opredelitev

➤ *je učenje v majhnih skupinah, v katerih delo zastavimo tako, da obstaja pozitivna povezanost (soodvisnost) med člani skupine, ko skušajo s pomočjo neposredne interakcije pri učenju doseči skupen cilj. Pri tem skupinskem delu pa se ohrani tudi odgovornost vsakega posameznega člana skupine.*

Peklaj C., 2001

Sodelovalne skupine / delovne skupine

• Pozitivna soodvisnost• Posameznikova odgovornost• Vodenje porazdeljeno• Odgovornost drug za drugega• Poudarek na kognitivnih in socialnih ciljih• Razvijanje sodelovalnih spretnosti• Analiza delovanja	➤ Ni pozitivne soodvisnosti➤ Ni jasne posameznikove odgovornosti➤ Vodja je jasno določen➤ Odgovornost samo zase
➤ Poudarek na kognitivnih ciljih➤ Sodelovalne spretnosti dane➤ Ni analize delovanja |
|--|--|

Sodelovalno učenje- utemeljitve:

- **Proces pridobivanja/nadgrajevanja znanja
(SOCIALNO KONSTRUKTIVISTIČNI PRISTOP)**
- **Socialni razvoj**
- **Čustveno-motivacijski procesi**

Načela sodelovalnega učenja / 1

1. Delo v skupinah

2. Pozitivna soodvisnost:

- CILJEV (zavedanje otrok o skupni nalogi)
- NAGRAD (skupne nagrade in ugodnosti)
- VIROV (vsak dobi le del virov, materialov)
- VLOG (delitev vlog, dopolnjevanje)
- NALOG (nihče ne more končati sam)

Načela sodelovalnega učenja / 2

3. Posameznikova odgovornost

- natančno določena naloga za vsakega člana skupine
- simultana interakcija v skupini
- javna / ustna predstavitev rešitve
- jasno ocenjevanje prispevka
 - nevarnost: razpršitev odgovornosti

Načela sodelovalnega učenja / 3

4. Sodelovalne spretnosti

- **komunikacijske**
- **povezane z nalogo**
- **modelno učenje**
- **različne vloge**
- **analiza procesov**

Sodelovalne spretnosti ob težavah /1

- vsi govorijo naenkrat → POSLUŠANJE
- izmikanje delu → SPODBUJANJE VSEH
- ukvarjanje z drugimi stvarmi → USMERJANJE
POZORNOSTI NA NALOGO,
VZTRAJANJE PRI NALOGI
- zavrnitve (idej, drugih otrok) → SPREJEMANJE,
SPODBUJANJE IZRAŽANJA
RAZLIČNIH ZAMISLI,
IZREKANJE POHVAL

Sodelovalne spretnosti ob težavah /2

- **neustrezna pomoč** → **USTREZNA POMOČ**
(razlaga, spodbujanje k upoštevanju razlage)
- **prevelik hrup** → **NADZOR NAD GLASNOSTJO**
- **nedokončanje naloge** → **RAZVIJANJE OBČUTKA ODGOVORNOSTI**
- **neznanje / nemoč** → **SPODBUJANJE ISKANJA POMOČI**

Analiza procesov v skupini

- analiza uspešnosti skupinskega dela
(spodbujanje zadovoljstva, občutkov kompetentnosti, samozavesti članov, motivacija za novo sodelovanje...)
- analiza sodelovanja (vpogled v potek, kaj je spodbujalo in kaj oviralo uspeh)
- vpogled v pomanjkljivosti s ciljem boljšega sodelovanja v prihodnosti (kaj bi v vedenju spremenili)

Strukture za sodelovalno učenje otrok

- “skupinska diskusija” (predznanje)
- “več glav več ve” (posvet - odgovor)
- ”razmisli, pogovori se v paru, povej” (izmenjava – odgovor)
- “preprosti projekti” (izbira naloge – izvedba s sodelovanjem – predstavitev)

Prednosti sodelovalnega učenja otrok

- **Večja motivacija: radi delajo, ustvarjajo, sodelujejo**
- **Zadovoljujejo potrebo po moči, pripadnosti in dokazovanju**
- **Bolj aktivni in samostojni, bolj (samo)kritični**
- **Učenje socialnih spretnosti (poslušanja, razlaganja, dokazovanja, primerjanja, analiziranja, povezovanja, medsebojne pomoči...)**